

เทคนิคการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยของครูภาษาไทยในยุคดิจิทัล
TECHNIQUES FOR ORGANIZING THAI LITERATURE LEARNING
FOR THAI LANGUAGE TEACHERS IN THE DIGITAL AGE

¹จิรภัทร เหล่า

¹Chiraphat Lau

นักวิชาการอิสระ

Independent

¹fongbong2540@gmail.com

Received: October 26, 2024; **Revised:** December 12, 2024; **Accepted:** January 31, 2025

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่การจัดการเรียนรู้วรรณคดีให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล อย่างที่ทราบกันนั้นการพัฒนาการแบบก้าวกระโดด โดยมีเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนสำคัญในการ พัฒนาระบบการจัดการต่างแทบทุกวงการแล้วจะต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบที่มีจากเดิม ซึ่ง จำเป็นที่จะต้องได้นำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยี มาปรับประยุกต์ใช้ให้เข้ากับการทำงานกับอาชีพ ของตนเอง รวมถึงแวดวงการศึกษาครูรุ่นใหม่ก็ได้มีการนำเอาเทคโนโลยีเหล่านั้น มาพัฒนารูปแบบ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชั้นเรียนอีกด้วย บทบาทของครูผู้สอนจึงต้องแตกต่างไป จากเดิมการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรมีบทบาทในการออกแบบการจัดการกิจกรรม การเรียนรู้ 3 ด้านได้แก่ 1. การออกแบบเนื้อหา 2. การออกแบบกิจกรรมทางการเรียน 3. การออกแบบกระบวนการสื่อสาร ทั้งนี้การสอนวรรณคดีนั้น ควรใช้วิธีการที่หลากหลายและ ยึดหยุ่นตามบริบทและสภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยในยุคดิจิทัลไม่เพียง แค่ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยเท่านั้น ยังมีความสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศที่จะก้าวสู่ยุคดิจิทัล อย่างเต็มรูปแบบในอนาคต เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนให้เหมาะสมกับสังคมในยุคดิจิทัล แนวทางที่สำคัญในการขับเคลื่อนดังกล่าวคือ การนำทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในยุค

¹ นักวิชาการอิสระ

ดิจิทัล เข้ามาเป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้การเรียนรู้ให้เป็นห้องเรียนที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนสูงสุด

คำสำคัญ: เทคนิคการจัดการเรียนรู้, วรรณคดีไทย, ครูภาษาไทยในยุค

Abstract

This article aims to disseminate literature learning in line with the digital age. As we know, the rapid development with technology playing an important role in developing management systems in almost every sector requires changes to the original model. It is necessary to apply innovation and technology to their work and careers. In the education sector, new generation teachers have also applied this technology to develop learning activity formats in the classroom. The role of teachers must be different. In the past, in designing learning activities, teachers should have a role in designing learning activities in 3 areas: 1. Content design 2. Learning activity design 3. Communication process design. In this regard, teaching literature should use a variety of methods that are flexible according to the context and conditions of the learners. Organizing Thai literature learning in the digital age is not only adapting to the era, but also in line with the development of the country that will fully enter the digital age in the future. This is to prepare learners to be suitable for society in the digital age. The important guideline for driving this is to use the skills necessary for living in the digital age as the main principle in organizing learning activities to develop learning into a classroom that is most beneficial to students.

Keywords: Techniques for organizing, Thai literature learning, Thai language teachers in the digital age.

บทนำ

วรรณคดีส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากแรงบันดาลใจที่ผู้แต่งมีต่อสภาพและเหตุการณ์แวดล้อมในยุคสมัยของผู้แต่ง เช่น มีความชื่นชมในวีรกรรม ความสามารถหรือบุญบารมีของบุคคลสำคัญก็แต่งเรื่องประเภทสดุดี ถ้ามีความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนา ก็แต่งเรื่องธรรมะและชาดก ถึงแม้วรรณคดีที่เกิดจากความสะเทือนใจส่วนตัวของ ผู้แต่งเอง ผู้แต่งก็มักสร้างเนื้อหาและฉากของเรื่องขึ้นจากสิ่งที่

ผู้แต่งประสบพบเห็นเป็นส่วนมาก นอกจากรูปแบบคำประพันธ์ ประเภท และสาระสำคัญของเรื่อง มักเป็นไปตามคตินิยมของสังคมในสมัยที่แต่ง เพราะฉะนั้นการอ่านวรรณคดีให้ได้คุณค่าที่แท้จริง จำเป็นต้องเรียนวรรณคดีในเชิงประวัติหรือประวัติวรรณคดีประกอบด้วย การเรียนประวัติวรรณคดี พิจารณาถึงประเด็นสำคัญของวรรณคดีในด้านต่าง ๆ จากเหตุผลที่กล่าวมาการเรียนวรรณคดีไทย จึงยังจำเป็นในการเรียนการสอนของนักเรียนในปัจจุบัน แต่หากว่าจะจัดการเรียนการสอนเช่นใด เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความแปลกใหม่ และมีความสนใจที่จะใฝ่รู้ ใฝ่เรียนในการเรียนวรรณคดีไทย

สังคมปัจจุบันอยู่ในยุค Society 5.0 คือการควบรวมระหว่างโลกทางกายภาพ (Physical Space) ซึ่งเป็นโลกที่มนุษย์ใช้ชีวิตผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เข้ากับโลกเสมือน (Cyber Space) ที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อทุกด้านของชีวิตมนุษย์ เพื่อตอบสนองการใช้ชีวิตอย่างอัจฉริยะ โดยมี AI (ปัญญาประดิษฐ์) และหุ่นยนต์ เป็นเทคโนโลยีสำคัญในการขับเคลื่อน เช่น 1. การใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Network) ในการสื่อสารเป็นหลัก สามารถพูดคุย เห็นหน้า และแชร์เรื่องราวกันได้จากทั่วทุกมุมโลก เพียงแค่มีระบบอินเทอร์เน็ต (ซึ่งปัจจุบัน Social Network ก็ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการใช้ชีวิตของผู้คนไปแล้ว) 2. นำเทคโนโลยีมาใช้กับที่อยู่อาศัย เช่น เทคโนโลยี Smart Home ที่ควบคุมระบบภายในบ้านด้วยอินเทอร์เน็ต ผ่านการสั่งงานด้วยเสียง (Smart Speaker) หรือระบบสแกนใบหน้า เพื่อช่วยยกระดับความปลอดภัยทั้งในด้านการป้องกันอาชญากรรม ภัยพิบัติ หรือด้านสุขภาพ 3. นำเทคโนโลยีมาใช้กับรถยนต์ เช่น เทคโนโลยีไร้คนขับ ที่นอกจากจะสร้างความสะดวกสบายแล้วยังสามารถช่วยผู้สูงอายุ ผู้พิการทางสายตา หรือผู้ป่วยที่ไม่สามารถใช้งานรถยนต์เอง ให้เดินทางถึงที่หมายได้อย่างปลอดภัย พร้อมมีระบบวิเคราะห์ข้อมูลเส้นทางหรือระบบแจ้งเตือนสิ่งกีดขวาง เพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุ รวมถึงการใช้รถยนต์พลังงานไฟฟ้า เพื่อลดการเผาผลาญพลังงาน 4. นำเทคโนโลยีมาใช้กับอุตสาหกรรมการเงิน ที่จะทำให้ผู้คนไม่ต้องพกเงินสดอีกต่อไป แต่สามารถใช้จ่ายหรือแลกเปลี่ยนเงินผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้อย่างเต็มรูปแบบ 5. นำเทคโนโลยีมาใช้กับวงการแพทย์ เช่น การเชื่อมต่อข้อมูล Big Data ระหว่างโรงพยาบาลต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการรักษา หรือสามารถตรวจสอบสุขภาพขั้นพื้นฐานได้ผ่านแอปพลิเคชัน (ออนไลน์)

จากที่กล่าวมาข้างต้นเทคโนโลยีจึงจำเป็นในยุคปัจจุบันและเพื่อให้การเรียนการสอนวรรณคดีไทยเป็นไปตามยุคสมัยจึงการจัดการเรียนการสอนที่ให้เกิดความแปลกใหม่และการจัดการเรียนวรรณคดี ครูผู้จึงต้องสอนจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากเดิมที่เป็นผู้บรรยายหน้าชั้นเรียน เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของเด็ก เป็นผู้ที่ให้การแนะนำ และกระตุ้นประคองนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ จากกิจกรรมที่ครูผู้สอนเป็นผู้ออกแบบ โดยให้ผู้เรียนได้

เกิดทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต สามารถเชื่อมโยงแนวคิด องค์ความรู้ ทักษะในวรรณคดีเข้าสู่การเรียนรู้ในยุคปัจจุบันผ่านกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ให้เท่าทันโลก

เทคนิคการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ หมายถึงการออกแบบกระบวนการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่คาดหวัง โดยนำเอาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ วิธีสอน กิจกรรม เทคนิคการสอน และ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ มาเป็นส่วนประกอบ เพื่อให้เกิดกระบวนการที่ เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ ที่ยอมรับว่าบุคคลหรือผู้เรียนมีความแตกต่างกันและทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูหรือผู้จัดการเรียนรู้ควรมีความเชื่อพื้นฐานอย่างน้อย 3 ประการ 1. เชื่อว่าทุกคนมีความแตกต่างกัน 2. เชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ 3. เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดได้ทุกที่ทุกเวลา

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงเป็นการจัดการบรรยากาศ จัดกิจกรรม จัดสื่อ และจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ ครูจึงมีความจำเป็นที่จะต้องรู้จักผู้เรียน ครอบคลุมอย่างรอบด้าน และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปเป็นพื้นฐานการออกแบบหรือวางแผนการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับผู้เรียน สำหรับในการจัดกิจกรรมหรือออกแบบการเรียนรู้ อาจทำได้หลายวิธีการและหลายเทคนิค แต่มีข้อควรคำนึงว่าในการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง แต่ละเรื่อง ได้เปิดโอกาสให้กับผู้เรียนในเรื่องต่อไปนี้หรือไม่ ซึ่งทศนา เขมมณี (2555:251) ได้นำเสนอแนวคิดในการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมและสามารถนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติได้ ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีที่ควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย (physical participation) คือเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อช่วยให้ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนต้นตัว พร้อมจะรับข้อมูลและการเรียนรู้ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น การรับรู้เป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ ถ้าผู้เรียนอยู่ในสภาพที่ไม่พร้อม แม้จะมีการให้ความรู้ที่ดีๆ ผู้เรียนก็ไม่สามารถรับได้ ดังจะเห็นได้ว่า ถ้าปล่อยให้ผู้เรียนนั่งนานๆ ในไม่ช้าผู้เรียนก็จะหลับหรือคิดเรื่องอื่นๆ แต่ถ้าให้มีการเคลื่อนไหวทางกายบ้างก็จะทำให้ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนต้นตัวและพร้อมที่จะรับและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดี ดังนั้น กิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียน จึงควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เป็นระยะๆ ตามความเหมาะสมกับวัยและระดับความสนใจของผู้เรียน

2. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีที่ควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางสติปัญญา(intellectual participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเคลื่อนไหวทางสติปัญญา ต้องเป็นกิจกรรม

ที่ทำทลายความคิดของผู้เรียน สามารถกระตุ้นสมองของผู้เรียนให้เกิดการเคลื่อนไหว ต้องเป็นเรื่องที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไปทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกที่จะคิด

3. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม (social participation) คือเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว เนื่องจากมนุษย์จำเป็นต้องอยู่รวมกันเป็นหมู่คณะ มนุษย์ต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและสภาพแวดล้อมต่างๆ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านสังคม

4. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางอารมณ์ (emotional participation) คือเป็นกิจกรรมที่ส่งผลต่ออารมณ์ ความรู้สึกของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้นั้นเกิดความหมายต่อตนเองโดยกิจกรรมดังกล่าวควรเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง โดยปกติการมีส่วนร่วมทางอารมณ์นี้มักเกิดขึ้นพร้อมกับการกระทำอื่นๆ อยู่แล้ว เช่น กิจกรรมทางกาย สติปัญญา และสังคม ทุกครั้งที่ครูให้ผู้เรียนเคลื่อนที่ เปลี่ยนอิริยาบถ เปลี่ยนกิจกรรม ผู้เรียนจะเกิดอารมณ์ความรู้สึกตามมาด้วยเสมอ อาจเป็นความพอใจ ไม่พอใจ หรือเฉย ๆ

ชีวิตในโลกยุคใหม่เป็นชีวิตที่นักเรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวกสบาย และรวดเร็วในระดับเสี้ยววินาที ส่งผลให้ห้องเรียนแบบเดิมถูกตั้งคำถามยังคงจำเป็นอยู่หรือไม่ ฉะนั้นการจัดการเรียนรู้ต้องปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล บรรยากาศที่พึงปรารถนาในชั้นเรียน ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต่างปรารถนาให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น และผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร บรรยากาศในชั้นเรียนมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้ความปรารถนานี้เป็นจริง บรรยากาศในชั้นเรียนที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการสอน จัดแบ่งได้ 6 ลักษณะ สรุปได้ ดังนี้

1. บรรยากาศที่ท้าทาย (Challenge) เป็นบรรยากาศที่ครูกระตุ้นให้กำลังใจนักเรียน เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน นักเรียนจะเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและพยายามทำงานให้สำเร็จ

2. บรรยากาศที่มีอิสระ (Freedom) เป็นบรรยากาศที่นักเรียนมีโอกาสได้คิด ได้ตัดสินใจ เลือกสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่า รวมถึงโอกาสที่จะทำผิดด้วย โดยปราศจากความกลัวและวิตกกังวล บรรยากาศเช่นนี้จะส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจโดยไม่รู้สึกตึงเครียด

3. บรรยากาศที่มีการยอมรับนับถือ (Respect) เป็นบรรยากาศที่ครูรู้สึกว่ามีนักเรียนเป็นบุคคลสำคัญ มีคุณค่า และสามารถเรียนได้ อันส่งผลให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและเกิดความยอมรับนับถือตนเอง

4. บรรยากาศที่มีความอบอุ่น (Warmth) เป็นบรรยากาศทางด้านจิตใจ ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการเรียน การที่ครูมีความเข้าใจนักเรียน เป็นมิตร ยอมรับให้ความช่วยเหลือ จะทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอบอุ่น สบายใจ รักครู รักโรงเรียน และรักการมาเรียน

5. บรรยากาศแห่งการควบคุม (Control) การควบคุมในที่นี้ หมายถึง การฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัย มิใช่การควบคุม ไม่ให้มีอิสระ ครูต้องมีเทคนิคในการปกครองชั้นเรียนและฝึกให้นักเรียนรู้จักใช้สิทธิหน้าที่ของตนเองอย่างมีขอบเขต

6. บรรยากาศแห่งความสำเร็จ (Success) เป็นบรรยากาศที่ผู้เรียนเกิดความรู้สึกประสบความสำเร็จในงานที่ทำ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ผู้สอนจึงควรพูดถึงสิ่งที่ผู้เรียนประสบความสำเร็จให้มากกว่า การพูดถึงความล้มเหลว เพราะการที่คนเราคำนึงถึง แต่สิ่งที่ล้มเหลวจะมีความคาดหวังต่ำ ซึ่งไม่ส่งเสริมให้การเรียนรู้ดีขึ้น บรรยากาศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 6 ลักษณะนี้ มีผลต่อความประสพผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้ เป็นหัวใจสำคัญในของการศึกษา การนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน การแก้ไขปัญหา และการใช้ชีวิต ครูผู้สอนต้องบูรณาการความรู้ เน้นให้มีความสำคัญกับผู้เรียน ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็น และเพียงพอเพื่อนำมาสู่การประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการคิด ลงมือทำ สะท้อนคิด เน้นการปฏิบัติ ปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน เชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้เรียน อันจะส่งผลให้เกิดความรู้ที่แท้จริง และส่งผลให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ในที่สุด

การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยนอกเหนือจากนักเรียนจะได้ตระหนักถึงคุณค่า ความงดงามทางภาษา ของวรรณคดีแล้วนั้น ผู้เรียนยังได้เห็นถึงความสำคัญในฐานะที่วรรณคดีเป็นสมบัติและเป็นวัฒนธรรมประจำชาติ แต่จะดีกว่านี้หรือไม่ถ้าการจัดการเรียนรู้ในยุคสมัยใหม่ ได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน ได้นำความรู้จากสิ่งที่เรียนสามารถนำความรู้ ความเข้าใจไปสู่ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เริ่มทำในสิ่งใหม่ ๆ อันเป็นการพัฒนาและทำให้การเรียนวรรณคดีเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว เป็นสิ่งที่ใคร่ๆก็สามารถเข้าถึงได้ เพราะฉะนั้นครูในยุคดิจิทัล นอกเหนือจากการพัฒนาด้านจัดการเรียนรู้ของตนเองนั้น สิ่งที่ควรพัฒนาไปพร้อมกันนั้นคือ จะมีวิธีการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยให้กับนักเรียนอย่างไร นักเรียนจึงจะสามารถนำสิ่งที่เรียนนั้นมาปรับและประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง ดังที่ ทิศนา ขัมมณี (2555: 20) กล่าวว่าไว้ว่า การจัดการเรียนรู้หมายถึงสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างมีระบบระเบียบ มีแบบแผนตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่างๆ โดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการ

สอนต่างๆ เข้ามาช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือการสอนวรรณคดีนั้นควรใช้วิธีการที่หลากหลาย โดยครูไม่ควรสอนแบบบรรยายให้นักเรียนฟังแต่เพียงผู้เดียวหรือแบบให้นักเรียนท่องจำ แต่ควรจะให้ให้นักเรียนได้ขบคิด และใช้เหตุผลในการศึกษาค้นคว้า สอดคล้องกับ ประภาศรี สีหอำไพ (2535: 351-360) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนวรรณคดี สรุปได้ว่าเนื้อหาที่จะสอนได้แก่ มโนทัศน์ เนื้อหา ฉันทลักษณ์ คำศัพท์ การตีความบทประพันธ์ สุนทรียภาพ การอ่านทำนองเสนาะ ซึ่งครูจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้ชัดเจน ส่วนในการสอนนั้น ต้องให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมโดยใช้ความคิดพิจารณาด้วยตนเองเป็นสำคัญ และใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา

ทักษิณ ศุภเมธี (ทักษิณ ศุภเมธี, 2542) ก็ได้กล่าวถึงแนวทางและความสำคัญในการสอนวรรณคดีไว้ สรุปได้ ดังนี้

1) ครูควรสอนโดยการช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดและตีความเรื่องราวจากวรรณคดี ให้นักเรียนช่วยกัน วิเคราะห์ วิจารณ์ สรุปแนวคิดต่าง ๆ จากการอ่านวรรณคดีไม่ควรเข้มงวดหรือบังคับให้ผู้เรียนท่องจำเนื้อหาวรรณคดี เพราะจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย

2) ครูควรจูงใจผู้เรียนด้วยการอ่านคำประพันธ์ที่ไพเราะ ให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้งในลีลาและความไพเราะของถ้อยคำ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกอ่านทำนองเสนาะเป็นกลุ่ม เพราะผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถไม่เท่ากัน อาจทำให้นักเรียนบางคนรู้สึกอาย

3) ครูควรบูรณาการการเรียนรู้เนื้อหาวรรณคดีวรรณกรรมกับเนื้อหาอื่น ๆ ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียนโดยให้สัมพันธ์กันกับกระบวนการคิด สามารถวิจารณ์บอกแก่นความคิด แนวความคิดหรือข้อคิดจากการฟังและอ่านได้ รวมถึงใช้วรรณคดีเป็นสื่อในการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ เช่น คำศัพท์ สำนวน เข้าใจในธรรมชาติของมนุษย์และสภาพสังคมไทยที่เกี่ยวกับศาสนา ความเชื่อ ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม

4) ครูควรสร้างศรัทธาให้ผู้เรียนรักและนิยมชมชอบ เนื่องจากจะเป็นการง่ายต่อการจูงใจชี้แนะแนวทางในการเรียนแก่ผู้เรียน

5) ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนุกสนาน แปลกใหม่ เช่น การร้องเพลง แสดงละคร เล่นเกม แสดงบทบาทสมมติ จัดนิทรรศการหรือวาดภาพ

6) ครูควรมีความเข้าใจและความคิดรวบยอดในเรื่องที่จะสอนถ่ายทอดผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงความคิดรวบยอดได้เอง

วรรณคดีไทย

วรรณคดีเป็นวรรณกรรมหรืองานเขียนที่ถูกยกย่องว่าเป็นการประพันธ์ ที่สาระเนื้อหาที่ทรงคุณค่าด้านวรรณศิลป์ สามารถทำให้อ่านได้เกิดอารมณ์คล้อยตามคำประพันธ์ที่ผู้ประพันธ์ได้เขียนขึ้น มีความคิดที่เป็นแบบแผน เหมาะแก่การเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับรู้เรียนรู้และศึกษา เพราะสามารถยกระดับจิตใจของผู้อ่านให้สูงขึ้นได้ รู้ว่าอะไรควรหรือไม่ควร นอกจากนี้วรรณคดียังสะท้อนถึงแนวคิดและสภาพสังคมในสมัยนั้นๆ ทำให้ผู้ศึกษาได้ความรู้ ความเข้าใจ ถึงเรื่องราวต่างๆ ที่อยู่ในวรรณคดี ดังที่พระยาอนุมานราชธน (2546: 4) กล่าวถึงวรรณคดีไว้ว่า วรรณคดีคือการแสดงความคิดออกมาโดยเขียนไว้เป็นหนังสือ ข้อเขียนหรือบทประพันธ์ (ไม่ว่าด้วยภาษาใดๆ เรื่องใดๆ ยกเว้นเรื่องวิทยาศาสตร์) บทพรรณนาโวหารหรือข้อเขียนซึ่งมีโวหารเพราะพริ้ง มีลักษณะเด่นในเชิงประพันธ์ ตัวละครในเรื่อง ฯลฯ นอกจากนั้นวรรณคดีต้องใช้ภาษาเลือกเฟ้นอย่างประณีต มีคุณค่าหลายประการ อ่านแล้วติดใจน่าภริมย์ไม่รู้สึกลำบาก เป็นหนังสือที่มีพัฒนาการทางอารมณ์สูง วรรณคดีจึงเป็นหนังสือที่มีคุณค่า เป็นอาหารทางจิตใจที่ช่วยยกระดับสติปัญญาของผู้อ่านให้ได้รับความสุข เป็นยาที่สามารถบรรเทาโรคอันเกิดจากความทุกข์ภายในจิตใจได้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นวรรณคดีไม่เพียงแต่เป็นการประพันธ์ที่มุ่งแต่จะทำให้เกิดความเพลิดเพลินเพียงอย่างเดียว วรรณคดียังสอดแทรกหลักคำสอน วิธีการปฏิบัติ หลักการ แนวคิด ทศนคติและมุมมองของผู้เขียนไว้อีกด้วย กุสุมา รักษมณี (2556: 15-17) และวิภา กงกะนันท์ (2556: 4-5) ที่ได้กล่าวถึงความหมายของวรรณคดี ไปในทิศทางเดียวกันว่า วรรณคดี คือผลงานสร้างสรรค์อย่างหนึ่งของมนุษย์ที่บันทึกเรื่องราวและความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์โดยใช้ภาษาเป็นสื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด จินตนาการ และ อารมณ์ของผู้ประพันธ์ออกมาอย่างงดงาม วรรณคดีไทยมีส่วนสำคัญในการแสดงออกถึงความ เป็นไทย เนื่องจากเป็นคลังความรู้ที่สอดแทรกประวัติศาสตร์ชาติ เข้าในเนื้อหาด้านวรรณศิลป์ของ กวีทุกยุคทุกสมัย เป็นสมบัติที่คงอยู่คู่กับชาติไทยมาอย่างยาวนาน ปัจจุบันหลักสูตรการจัดการศึกษาทุกระดับ จัดให้มีการจัดกิจกรรมเรียนการสอน การเรียนรู้วรรณคดีไทยเป็นการเรียน การศึกษาภาษาผ่านวรรณคดีซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ของแต่ละยุคสมัยในอดีต อีกทั้งยังเป็นการศึกษาภูมิปัญญาของกวีในแต่ละยุค ถึงการใช้ภาษาในการสื่อสารผ่านเรื่องราวต่างๆ จากประสบการณ์ ทศนคติของผู้ประพันธ์โดยจะนำเสนอมุมมองของตนเองผ่านตัวอักษรในด้านต่าง ๆ เช่น สภาพสังคมวิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณี ที่กวีได้ประพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (2549: 67) ที่แสดงความเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการอ่านวรรณคดี การอ่านวรรณคดีทำให้อ่านมีประสบการณ์ชีวิตที่กว้างขวางและหลากหลายกว่าชีวิตของตนเอง ทำให้อ่านเข้าใจความคิดและการกระทำของมนุษย์ในสถานการณ์ต่างๆ ทำให้เห็นสภาพสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และความเชื่อต่างๆ อีกด้วย นอกจากนี้วรรณคดี

ยังช่วยสะท้อนภาพสังคม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม ความเป็นอยู่ของบรรพบุรุษขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อต่างๆ ที่เราได้สอดแทรกอยู่ในวรรณคดี

ด้วยความสำคัญดังที่ได้กล่าวมาจึงทำให้วรรณคดีถูกบรรจุให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตลอดมา โดยมีจุดมุ่งหมายมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของภาษาการสอนวรรณคดีไทยยังช่วยเพิ่มทักษะในด้านการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ จากเนื้อเรื่องในวรรณคดี ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงหลักแนวคิด พฤติกรรม ค่านิยม คติความเชื่อ วัฒนธรรมประเพณี ที่สอดแทรกอยู่ในวรรณคดีแต่ละเรื่องในแต่ละยุคสมัย ฉะนั้นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้มีการเรียนการสอนวรรณคดีในรายวิชาภาษาไทยขึ้น ทั้งนี้เพราะการศึกษาวรรณคดีเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและประโยชน์แก่ผู้ศึกษา แม้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานจะเป็นที่รู้จักและมีผู้นำไปใช้กันอย่างแพร่หลาย แต่ก็ยังพบว่าผู้สอนภาษาไทยส่วนหนึ่งทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษายังต้องการแนวทางและตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมสำหรับสร้างความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้นเกี่ยวกับการนำแนวคิดนี้ไปปฏิบัติจริงโดยเฉพาะกับการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ภาษาไทยเชิงบูรณาการ

จากปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น หากผู้สอนละเลย ไม่มีวิธีการจัดการหรือไม่มีการแก้ไขปัญหาย่างจริงจัง ปล่อยให้วรรณคดีเป็นเรื่องยาก และไกลตัวสำหรับผู้เรียน ในที่สุดวรรณคดีก็คงเป็นเสมือนโบราณวัตถุที่คอยแต่เก็บรักษาไว้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของวัฒนธรรมทางภาษาในอดีต แต่ไม่มีใครนำมาอ่าน นำมาศึกษาด้วยใจรักอย่างซาบซึ้ง และจริงจัง วิธีการแก้ปัญหาดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ครูผู้สอนจำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอน โดยเปิดให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า เรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุผล สามารถตั้งคำถามและสามารถหาคำตอบเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองได้อันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ ดังที่อัจฉริมา เกิดผล (2536: 96) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการสอนวรรณคดีไว้ว่า ครูควรเข้าใจเนื้อหาที่แท้จริงของวรรณคดีที่จะนำมาสอน จัดหากิจกรรม เกม ประกอบการสอน หาเทคนิคใหม่ๆ ที่ทำให้การเรียนการสอนไม่น่าเบื่อ ควรยกตัวอย่างในปัจจุบันที่นักเรียนสามารถเห็นได้อย่างชัดเจน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ไม่บังคับให้นักเรียนท่องบทประพันธ์ต่าง ๆ แต่ควรชี้ให้เห็นลีลาและความไพเราะของบทประพันธ์ แล้วให้นักเรียนเลือกท่องบทที่นักเรียนประทับใจแทน รวมทั้งกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น รู้จักวิจารณ์ ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

การจัดการเรียนรู้อรรณคดี ครูผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากเดิมที่เป็นผู้บรรยายหน้าชั้นเรียน เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของเด็ก เป็นผู้ที่ให้การแนะนำ และ

ประคับประคองนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ จากกิจกรรมที่ครูผู้สอนเป็นผู้ออกแบบ โดยให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต สามารถเชื่อมโยงแนวคิด องค์ความรู้ ทักษะคติในวรรณคดีเข้าสู่การเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน ผ่านกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ให้เท่าทันโลกเท่าทันสมัยอย่างมีเหตุผล จากการเรียนรู้วรรณคดีที่แสนเบื่อหน่ายของนักเรียน ให้ยังคงโลดแล่นอยู่ในสังคมแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลได้อย่างสมบูรณ์และทรงคุณค่าสืบไป

สภาพครูภาษาไทย

ในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดี ครูผู้สอนควรคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนออกแบบการจัดกิจกรรมที่ทำให้บรรยากาศในห้องเรียนนั้นเหมาะแก่การเรียนรู้หาเทคนิควิธีการสอนและวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับผู้เรียน รวมถึงคำนึงถึงผลการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนทั้งในส่วนของเนื้อหา ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความรู้ที่คงทน ความเข้าใจ ความซาบซึ้งในวรรณคดี และให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ในชีวิตได้จริง สุจริต เพียรชอบและสหายใจ อินทรมพรรย์ (สุจริต เพียรชอบและสหายใจ อินทรมพรรย์, 2538) และสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยไปในทางเดียวกันสามารถสรุปได้เป็นด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านผู้เรียน ในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน ตลอดจนความสนใจของนักเรียนโดยยึดหลักนักเรียนเป็นสำคัญ โดยจะต้องพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากที่สุด เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ซึ่งครูต้องใจกว้างที่จะยอมรับฟังและเคารพความคิดเห็นของนักเรียน ให้นักเรียนได้ใช้ความคิดและเหตุผล ในเชิงการวิพากษ์วิจารณ์ให้มากที่สุด โดยครูเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือและแนะนำเพื่อให้ให้นักเรียนได้คิดและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

ด้านเนื้อหา การจัดการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมไทยควรจัดการเรียนการสอนแบบ บูรณาการให้สัมพันธ์กับหลักภาษาและทักษะการใช้ภาษาต่าง ๆ ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ครูควรเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีอย่างแท้จริง และมีทัศนคติที่ดีต่อวรรณคดีและ การสอนวรรณคดีไทย และในการจัดการเรียนการสอนครูควรเน้นการคิดรวบยอดมากกว่าเนื้อหา เพราะการเน้นเนื้อหามากเกินไปนักเรียนจะไม่มีโอกาสซาบซึ้งถึงความงามและความไพเราะของวรรณคดี นอกจากนี้ครูไม่ควรจำกัดอยู่กับวรรณคดีมรดกเท่านั้น สามารถนำเอาวรรณกรรมปัจจุบันมาให้นักเรียนได้ศึกษาด้วย เพราะวรรณกรรมปัจจุบันมีลักษณะเนื้อเรื่องที่ใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันของนักเรียน ซึ่งจะให้นักเรียนสนใจในงานประพันธ์มากยิ่งขึ้น

ด้านกิจกรรม วิธีสอน เทคนิคการสอนและสื่อการสอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวรรณคดีนั้น ควรเลือกกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนที่เหมาะสมกับเรื่องที่จะสอนเพื่อดึงดูดและจูงใจนักเรียน ในขั้นตอนการสอนครูควรเลือกใช้วิธีสอนอย่างหลากหลาย ไม่ควรเน้นการถอดความ แต่ควรเน้นวิธีการที่ฝึกให้นักเรียนได้คิด ใช้เหตุผล ศึกษาค้นคว้าข้อมูลและร่วมกันทำกิจกรรม โดยปลูกฝังให้นักเรียนใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียนวรรณคดีไทย เช่น การแต่งคำประพันธ์ การแข่งขันโต้กลอนสด สักวา ประกวดคำประพันธ์ การจัดแสดงละคร นอกจากนี้สื่อประกอบ การเรียนการสอนวรรณคดีต้องไม่จำเจ ซึ่งการเลือกใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนนั้น ครูควรคำนึงถึงประโยชน์ ความเหมาะสมและผลการใช้ที่คุ้มค่า และขั้นตอนการประเมินผลครูควรมีการประเมินการเรียนการสอนวรรณคดีไทยทุกครั้ง เพราะครูจะได้ทราบผลการสอนและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน หากมีคำศัพท์ยากในเรื่องครูผู้สอนไม่ควรกังวลมากเกินไป ควรให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนกับการอ่านออกเสียงไปจนจบย่อหน้าหรือจบตอน เพื่อทำความเข้าใจในระหว่างที่กำลังอ่าน จากนั้นใช้วิธีการอธิบายหรืออภิปรายเนื้อหาหรือคำศัพท์ร่วมกันเมื่อนักเรียนอ่านจบ นอกจากนี้ครูควรเน้นให้นักเรียนพินิจพิเคราะห์ตัวละคร ทั้งคำพูด ความคิด การกระทำ ความเชื่อ ความเป็นอยู่ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับเหตุการณ์และความเป็นอยู่ในชีวิตปัจจุบัน รวมทั้งวิเคราะห์เจตนาและข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดี

ด้านสภาพและบรรยากาศในการเรียนรู้ ครูควรคำนึงถึงเรื่องความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความจรรโลงใจและความบันเทิง ซึ่งครูควรจัดกิจกรรมประกอบการสอนหลายๆ ชนิด เพื่อช่วยให้บรรยากาศในการเรียนการสอนน่าสนใจและเสริมสร้างจินตนาการของนักเรียน เช่น การขับเสภา การร้องเพลง การอ่านทำนองเสนาะ การแสดงบทบาทสมมติ การฟ้อนรำ การวาดภาพ วาดการ์ตูน การประดิษฐ์สิ่งของที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดี การได้เวที การทายปัญหา การแต่งคำประพันธ์ การทำสมุดภาพ เป็นต้น

บทบาทของครูในยุคดิจิทัล

เมื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วเพื่อความสะดวกสบายและการเข้าถึงข้อมูลที่หลากหลายในเวลาอันสั้น เมื่อนมองย้อนกลับไปในช่วงศตวรรษที่ 15 เทคโนโลยีเริ่มพัฒนาจากนวัตกรรมชิ้นเล็กๆ โดยที่ในวันนั้นกระบวนการเรียนรู้ที่นำหน้าเทคโนโลยี จนทุกอย่างถูกพัฒนาจนถึงในยุคปัจจุบันที่อาจกล่าวได้ว่าเทคโนโลยีก้าวหน้ากว่ากระบวนการเรียนรู้ ซึ่งในบริบทของประเทศไทย เทคโนโลยีมักถูกนำมาใช้เพียงเพื่อส่งเสริมความสะดวกสบาย แต่รู้หรือไม่ว่าเราสามารถนำสิ่งเหล่านั้นเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และ รูปแบบการสอนให้สอดคล้อง มีประสิทธิภาพขึ้นได้ในยุคดิจิทัล (สุรเชษฐ์ ธรรมโชติ: ออนไลน์) นวัตกรรม

เทคโนโลยีที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้มีการพัฒนาไปอย่างมาก มีการนำไปปรับประยุกต์ใช้ในวงการต่างๆ รวมทั้งในเรื่องของการเรียนรู้และมิตรรอบข้าง ไม่ว่าจะเป็น 5G VR AR IOTs แอปพลิเคชันต่างๆ หรือ AI ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และ การนำไปประยุกต์ใช้ทั้งต่อผู้เรียน ผู้สอน โดยมีบทบาทในการออกแบบการสอนทั้ง 3 ด้านได้แก่ 1.การออกแบบเนื้อหา 2.การออกแบบกิจกรรมทางการเรียน 3.การออกแบบกระบวนการสื่อสาร

1.การออกแบบเนื้อหา (Design of Content) โดยคำนึงถึงเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้เรียน และมุ่งเน้นไปทางด้านการสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยความเท่าทันต่อยุคสมัยของเนื้อหาที่มีการอัปเดตอยู่ตลอดเวลา การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่ยึดเยื้อ ใช้เนื้อหาที่มีความเหมาะสมและ ไม่ก่อให้เกิดความตึงเครียด รวมทั้งควรเพิ่มทางเลือกให้กับผู้เรียนในการสอบถาม แสดงความคิดเห็นได้ และการออกแบบเนื้อหาไม่ควรมีแค่ตัวอักษรอย่างเดียว แต่ควรมีภาพหรือสื่อที่จะช่วยดึงดูดความสนใจของผู้อ่านได้มากขึ้น

2.การออกแบบกิจกรรมทางการเรียน (Design of Activities) แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ 2.1 พฤติกรรมทางการเรียน (Behaviorist Learning) หมายถึง ความสนใจในเนื้อหา การแสดงออกหรือลักษณะของผู้เรียน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่แสดงออกให้เห็นต่อกิจกรรมหรือเนื้อหา ดังนั้น การออกแบบกิจกรรมทางการเรียนจะต้องคำนึงถึงช่วงอายุของผู้เรียนและ คำนึงถึงสิ่งที่จะเป็นมิตรต่อผู้เรียนในแต่ละช่วงอายุ 2.2 การสร้างสรรค์ทางการเรียน (Constructivist learning) การออกแบบกิจกรรมในการเรียนรู้ควรเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและ ส่วนรวมมากขึ้น นอกจากนี้ในการออกแบบกิจกรรมควรเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ผ่านการเชื่อมโยงเนื้อหาใหม่ๆ เข้ากับประสบการณ์ในชีวิต หรือสถานการณ์รอบตัวของแต่ละคน

3. การออกแบบกระบวนการสื่อสาร 3.1 การออกแบบกระบวนการสื่อสารเป็นสิ่งที่สำคัญของการออกแบบการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล เพราะภาษาเขียนอาจเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นของการสื่อสารในปัจจุบัน ที่มีแนวโน้มจะการใช้การสื่อสารผ่านรูปภาพมากขึ้น รวมทั้งการทำการสอนที่ต้องอาศัยการตอบโต้กันผ่านทางหน้าจอ ซึ่งผู้สอนจะต้องใช้เครื่องมือที่มีอยู่ เพื่อออกแบบของเนื้อหาและ กระบวนการสื่อสาร เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและ สามารถต่อยอดความคิดได้ 3.2 มีระบบการจัดการเก็บรวบรวมสารสนเทศทั้งในรูปแบบของภาพและ เสียง และคัดเลือกทรัพยากรที่มีและ นำมาใช้อย่างเหมาะสมโดยจะส่งผลให้การเรียนรู้มีความน่าสนใจ น่าติดตามไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย

ปัจจุบันเทคโนโลยีค่อนข้างพัฒนาไปในทิศทางแบบก้าวกระโดด ครูควรใช้ประโยชน์ทางด้านเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในการสอนวรรณคดี เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน และให้เกิดความแปลกใหม่ในการเรียนวรรณคดี

บทสรุป

การจัดการเรียนรูวรรณคดี ครูผู้จึงต้องสอนจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากเดิมที่เป็นผู้บรรยายหน้าชั้นเรียน เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของเด็ก เป็นผู้ให้การแนะนำ และประทับประคองนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ จากกิจกรรมที่ครูผู้สอนเป็นผู้ออกแบบ โดยให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต สามารถเชื่อมโยงแนวคิด องค์ความรู้ ทักษคติในวรรณคดีเข้าสู่การเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน ผ่านกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ให้เท่าทันโลกเท่าทันสมัย อย่างมีเหตุผล จากการเรียนรู้วรรณคดีที่แสนเบื่อหน่ายของนักเรียน ให้ยังคงโลดแล่นอยู่ในสังคมแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลได้อย่างสมบูรณ์และทรงคุณค่าสืบไปวรรณคดีไทยถือเป็นบทประพันธ์ทุกประเภทที่มีคุณค่าและได้รับการยกย่องว่าเรียบเรียงด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ แต่งอย่างมีศิลปะ ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์คล้อยตามจินตนาการได้ตามที่ผู้แต่งต้องการอาจสอดแทรกวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ของชาติ ค่านิยม ความเชื่อต่าง ๆ ในยุคสมัยนั้น ๆ มีความงาม ความสละสลวยทางด้านภาษา อันเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองทางด้านภาษาทัดเทียมกับนานาประเทศ ซึ่งภาษาไทย ถือว่าเป็นมรดกที่สำคัญอันล้ำค่าของชาติ เป็นภูมิปัญญาทางด้านการคิด ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของวัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่ช่วยให้คนทั้งชาติเกิดความรู้สึกร่วมกันอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความรักสมัครสมานสามัคคีของคนในชาติ

การจัดการเรียนรู้ จึงเป็นหัวใจสำคัญในของการศึกษา การนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน การแก้ไขปัญหา และการใช้ชีวิต ครูผู้สอนต้องบูรณาการความรู้ เน้นให้ความสำคัญกับผู้เรียน ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็น และเพียงพอเพื่อนำมาสู่การประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการคิด ลงมือทำ สะท้อนคิด เน้นการปฏิบัติ ปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน เชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้เรียน อันจะส่งผลให้เกิดความรู้ที่แท้จริง และส่งผลให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ในที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กุสุมา รัชชมนี. (2556b). *การวิจัยวรรณคดี*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดีมหาวิทยาลัยศิลปากร. พิมพ์ครั้งที่ 2.
- ชลธิชา หอมฟุ้ง. (2557). “การพัฒนารูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีหลัก 4 เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต.” บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2545). *การสอนภาษาไทยขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ เมธิพิบลส์.
- ทัศนีย์ สุขเมธี. (2542). *การสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ทิตินา แคมณี. (2554). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แคมณี. (2555). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประกาศศรี สีหอำไพ. (2535). *วิธีการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- รีนฤทัย สัจจพันธุ์. (2544). *วรรณคดีศึกษา*. กรุงเทพฯ: ธารปัญญา.
- วิภา กงกชนันท์. (2556). *วรรณคดีศึกษา (ว่าด้วยหลักการอ่าน)*. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์. (2538). *วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3 ed.)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรเชษฐ์ ตรกโชติ. (2564). *ความเป็นครูในยุคดิจิทัล*. สืบค้นเมื่อวันที่ 26/10/2567 <http://www.lertchaimaster.com/forum/index.php?topic=2949.0>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทย คิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ : เรียงความ ย่อความและสรุปความ (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- Bannister, F. and Connolly, R. (2011). “The trouble with Transparency: A Critical review of openness in e-Government”. Policy & Internet,
- อัจฉิมา เกิดผล. (2536). *กิจกรรมการเรียนการสอนวรรณคดีไทยในโรงเรียนมัธยม “จะสอนภาษาไทยให้สนุกได้อย่างไร”*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เว็บ BLENDATA สืบค้นเมื่อวันที่ 28/10/2567 <https://www.blendata.co/th/society-5-0>